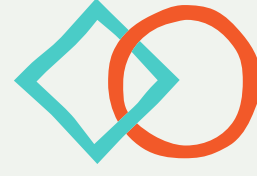

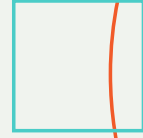
Bu Proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir

ÇEVRE
İKLİM VE
SAĞLIK İÇİN
İŞ BİRLİĞİ

Arkaplan Belgesi:

İklim Eylemi ve COP özelinde Türkiye Sağlık Sektöründen Öneriler

HEAL
HEALTH AND
ENVIRONMENT
ALLIANCE

Bireyler, sağlık ve tıp kuruluşları iklim değişikliğinin sağlık etkileri konusunda giderek daha fazla kaygı duymaya ve endişelerini dile getirmeye başladı. Son birkaç yıldır “Lancet Gerisayımı Sağlık ve İklım Değişikliği Raporu”, disiplinlerarası benzersiz bir işbirliği içinde, 40 gösterge özelinde iklim ve sağlık konusundaki gelişmeleri izlemiştir.

Birleşmiş Milletler tarihinin en önemli etkinliklerinden biri olan ve bu yıl gerçekleşen COP 26 öncesinde, dünya çapında 45 milyon doktor ve sağlık profesyonelinı temsil eden 400'den fazla kuruluş, 102 farklı ülkeden 3.400'den fazla kişi, ortalama sıcaklıklardaki artışı 1,5 C ile sınırlayarak yaklaşan sağlık felaketinin önüne geçmek, insan sağlığını ve eşitliğini iklim eyleminin merkezi haline getirmek için ülke lider ve COP 26 temsilcilerine ağırıda bulundu.

Bununla beraber, Dünya Sağlık rgt (DSÖ), İskoçya'nın Glasgow kentinde düzenlenecek Birleşmiş Milletler İklım Değişikliği Konferansı (COP 26) ncesinde, 11 Ekim 2021'de “İklım Değişikliği ve Sağlık COP26 zel Raporu”nu yayımladı. DSÖ Genel Direktörü Dr. Tedros COVID-19 pandemisinin insanlar, hayvanlar ve çevremiz arasındaki yakın ve hassas bağlara ışık tuttuğunu belirterek gezegenimize zarar veren sürdürülemez seçimlerin insanlara da zarar verdiğinin altını çizdi. DSÖ, tüm lkeleri COP 26'da küresel ısınmayı 1,5 C derece ile sınırlayacak kararlar almaya çağırdı.

DSÖ, hkmetleri ve politika yapıcıları iklim ve sağlık krizi konusunda acil olarak harekete geçmeye davet ederken, dünyanın dört bir yanındaki sağlık uzmanlarıyla geliştirdiği tavsiyeleri 10 başlık altında sıraladı. 150'den fazla kuruluş ve 400'n üzerinde uzman ve sağlık çalışanının görüşlerini yansıtmaktadır.

DSÖ'nün küresel ölçekte iklim eylemi için 10 tavsiyesi:

1. COVID-19 sonrası sağlıklı, yeşil ve adil bir iyileşme taahhüdünde bulunun.
2. Sağlık ve sosyal adalet tartışmalarını Birleşmiş Milletler iklim görüşmelerinin merkezine taşıyın.
3. En büyük sağlık, sosyal ve ekonomik kazanımları sağlayacak iklim müdahalelerine öncelik verin.
4. İklim değişikliğine dirençli, sürdürülebilir sağlık tesisleri ve sistemleri inşa edin. Tüm sektörlerde sağlık sistemi adaptasyonunu ve güçlendirilmesini destekleyin.
5. Özellikle kömür kullanımına bağlı hava kirliliğinin neden olduğu ölümleri azaltmak için adil ve kapsayıcı bir "Enerji Dönüşümü"ne öncülük edin. Konutlarda ve sağlık tesislerinde enerji yoksulluğunu sonlandırın.
6. İyileştirilmiş arazi kullanımını, yeşil ve mavi kamusal alanlara erişimi, yürüme, bisiklet ve toplu taşımaya öncelik veren sürdürülebilir ve sağlıklı kentsel tasarım ve ulaşım sistemlerini teşvik edin.
7. Ekosistemleri, sağlıklı yaşam için gerekli altyapıları, sürdürülebilir gıda sistemlerini ve geçim kaynaklarını koruyun ve iyileştirin.
8. Hem iklim hem de sağlık açısından yararlı, iklim değişikliğine dirençli ve sürdürülebilir gıda üretimini ve daha uygun fiyatlı, besleyici gıdaları teşvik edin.
9. Esenlik ekonomisine geçişi sağlayın.
10. Sağlık çalışanlarını iklim değişikliği konusunda bilgilendirin ve destekleyin.

Bu önerilerden pek çoğu Türkiye'deki sağlık sekt6r6 tarafından desteklenebilir. Türkiye, 10 Kasım 2021'den itibaren Paris İklim Anlaşması'na taraf olacağını taahhüt etti ve 2053 yılına kadar net sıfır emisyon hedefini duyurdu.

Orman yangınları, kuraklıklar, aşırı yağışlar ve tarımsal verimin düşmesi ile iklim değışikliği Türkiye'de her zamankinden daha görünür hale geldi.

ÇİSİP olarak, DSÖ küresel tavsiyelerinin aşağıdaki eylemlere dönüştürülmesini öneriyoruz:

- Türkiye'de sağlık sekt6r6, COVID-19'un yarattığı iş yükü ve sağlık çalışanlarına yönelik şiddetle mücadele ediyor. İklim krizi, zaten ağır olan bu iş yükünü daha da ağırlaştırıyor. Sağlık çalışanlarının üzerindeki ağır yükü göz önünde bulundurun ve iklim eylemi için acil ve makul önlemler alın. Sağlık sektörünün ortak görüşlerini yansıtan sağlık derneklerinden başlayarak, sağlık sektörü ile istişarelerde bulunun ve görüşlerini meclis tartışmalarına, eylem planlarına ve politika çalışmalarına dahil edin.
- İklim müzakereleri sırasında halk sağlığına ve sosyal adalete öncelik verin. Kararlarınızı iklim değışikliğinin Türkiye'de milyonlarca hayatı tehdit ettiğini ve bazı eylemlerin vatandaşlar için daha büyük sağlık, sosyal ve ekonomik sonuçları olabileceğini göz önünde bulundurarak alın.
- Türkiye'nin Paris İklim Anlaşması'nı onaylaması, iddialı iklim eylemleri yolunda atılan ilk adımdır. Paris Anlaşması şartlarını yerine getirmek ve 2053 yılına kadar net sıfır emisyon hedefini tutturmak için, daha önceleri diğer ülkelerin yapmış olduğu gibi, bir yol haritası tanımlayın.

- İlk aşamada, iklim değişikliği ve hava kirliliği kaynaklı - ve de özellikle kömür kullanımına bağlı - ölümleri önlemek için Türkiye'nin kömürden çıkacağı tarihi belirleyin. Türkiye'de büyük kömürlü termik santrallerden kaynaklanan başlıca hava kirleticilerinin her yıl yaklaşık 5.000 erken lme neden olduğu tahmin edilmektedir. Büyük kömürlü termik santrallerinin yarattığı hava kirliliğinden kaynaklanan ölümlerin ve diğer sağlık yüklerinin yıllık ekonomik maliyetinin bölgede 5,20 - 10,9 milyar euro, sadece Türkiye'de ise 2,86 - 5,88 milyar avroyu bulduğu tahmin ediliyor.
- Konutlardaki enerji yoksulluğunu sonlandırın ve şimdiden sıcaklıkların giderek arttığı yaz aylarını ve dünyada enerji fiyatlarındaki artışı dikkate alarak, dağıtık temiz enerji üretimini dikkate alın.
- Küresel ölçekte, ekonomiler fosil yakıt finansmanından ve kömür madenciliği, petrol ve doğal gaz arama gibi operasyonlardan uzaklaşıyor. Kömür bölgelerinde ve ilgili meslekler için sorunsuz ve adil bir dönüşüm sağlayın.

Proje Hakkında

HEAL-Sağlık ve Çevre Birliği, HASUDER (Halk Sağlığı Uzmanları Derneği) ve Kocaeli Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Türkiye’de çevre sağlığı alanında çalışan tüm aktörleri buluşturmayı amaçlayan Çevre, İklim ve Sağlık için İşbirliği Projesini (ÇİSİP) 2020 Nisan ayında başlattı. AB’nin mali desteği ile Türkiye’deki sağlık uzmanlarının çevre ve iklim politikaları alanında desteklenmesi hedefleniyor.

2023 Nisan ayına kadar sürmesi planlanan projede;

- Tüm sağlık uzmanlarının katılımına açık, çevre ve iklim değişikliği üzerine çalışan ve işbirliğine dayanan bir platformun kurulması,
- Halk sağlığının korunması temelli bir yaklaşımla iklim değişikliği ve çevre alanında çevrimiçi eğitimler, tıp öğrencilerine yönelik gezici eğitim seminerleri ve yüz yüze kurslar düzenlenmesi,
- Türkiye’nin sağlık uzmanlarıyla, Avrupa’daki meslek örgütleri, sivil toplum ve düşünce kurumları arasında diyalog kurulması,
- Çevre, iklim değişikliği ve sağlık konularında sağlık uzmanlarına yönelik içerik, bilgi notu ve eğitim materyali üretilmesi hedefleniyor.

Bu Proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir

Sorumluluk Reddi

Bu bilgi notunun üretilmesine verdikleri finansal destekten ötürü HEAL Avrupa Birliği’ne teşekkür eder. Bu içerik tamamıyla yazarların sorumluluğu altında olup Avrupa Birliği’nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir. HEAL AB Şeffaflık Kayıt Numarası: 00723343929-96.

Bu bilgi notu Çevre, İklim ve Sağlık için İşbirliği Projesinin (ÇİSİP) bir parçasıdır. Proje, HEAL-Sağlık ve Çevre Birliği, HASUDER (Halk Sağlığı Uzmanları Derneği) ve Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Departmanı tarafından Nisan 2020 – Mart 2023 arasında yürütülecektir.

Yayımlanma Tarihi

Kasım 2021

Yazarlar

Funda Gacal, Anne Stauffer (HEAL)

Çevirmen

Ayşe Bereket

Sorumlu Editör

Genon K. Jensen (HEAL)

Katkıda Bulunanlar

Berkay Hacimustafa, Elke Zander (HEAL)

